EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 10 07
COM(2019) 449 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI

dėl Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veiklos ir konsultacijų, nurodyta Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, 31 straipsnyje

1. Įvadas

Pagal 2019 m. sausio 16 d. Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui[1] (toliau – Reglamentas), 31 straipsnio 4 dalį reikalaujama, kad Komisija pateiktų Europos Parlamentui ataskaitą dėl Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veiklos, tyrimų ir konsultacijų. Jame taip pat nurodyta, kad metinė ataskaita rengiama deramai atsižvelgiant į poreikį nepakenkti fizinių ar juridinių asmenų komerciniams interesams.

Kadangi 2017 m. informacija gana ribota, šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veiklą 2017 m. ir 2018 m. – laikotarpį nuo 2016 m. lapkričio 23 d. Reglamento (ES) 2016/2134, kuriuo ta grupė įsteigta, įsigaliojimo.

2. Reglamentavimo sistema

Reglamente pabrėžiamas ES įsipareigojimas panaikinti kankinimą ir mirties bausmę. Juo draudžiamas prekių, specialiai sukurtų naudoti mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, eksportas ir importas. Taip pat reikalaujama, kad prekių, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, eksportui būtų gaunamas išankstinis eksporto leidimas, išduotas ES valstybių narių kompetentingų institucijų.

Draudžiamų ir kontroliuojamų prekių sąrašai pateikti Reglamento II, III ir IV prieduose.

Per ataskaitinį laikotarpį Reglamentas vieną kartą iš dalies pakeistas. 2017 m. spalio 18 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2018/181[2] į paskirties šalių, kurioms taikomas Sąjungos bendrasis eksporto leidimas (šiuo metu V priedas), sąrašą įrašyta Dominikos Respublika, San Tomė ir Prinsipė ir Togas[3].

3. Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veikla

[1] Reglamentas dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, priimtas 2005 m. liepos 30 d. (Reglamentas (EB) Nr. 1236/2005). Jis keletą kartų iš dalies pakeistas. Paskutinį kartą jis iš dalies pakeistas 2016 m. lapkričio 23 d. Reglamentu (ES) 2016/2134, vėliau kodifikuotas kaip 2019 m. sausio 16 d. Reglamentas (ES) 2019/125 (OL L 30, 2019 1 31, p. 1).

[2] OL L 40, 2018 2 13, p. 1.

[3] Sąjungos bendrasis eksporto leidimas taikomas eksportui į šalis, kuriose panaikinta mirties bausmė visų nusikaltimų atveju ir kurios šį panaikinimą patvirtino tarptautiniu įsipareigojimu, su sąlyga, kad laikomasi to leidimo naudojimo sąlygų ir reikalavimų. Kiek tai susiję su šalimis, kurios nėra Europos Tarybos narės, į tą sąrašą įtrauktos šalys, kurios ne tik panaikino mirties bausmę visų nusikaltimų atveju, bet ir be išlygų ratifikavo Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto antrąjį fakultatyvinį protokolą mirties bausmei panaikinti.

Kovos su kankinimu koordinavimo grupė (KKKG) įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2134, siekiant nagrinėti klausimus, susijusius su Reglamento taikymu.

KKKG yra platforma, kurioje valstybių narių ekspertai ir Komisija gali keistis informacija apie administracinę praktiką ir aptarti Reglamento aiškinimo klausimus, techninius klausimus, susijusius su nurodytomis prekėmis, su Reglamentu susijusius pokyčius ir bet kokius kitus galinčius kilti klausimus. Be to, rengdama deleguotuosius aktus Komisija konsultuojasi su KKKG vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros[4] nustatytais principais.

Ataskaitiniu laikotarpiu KKKG surengė du susitikimus – 2017 m. liepos 12 d. ir 2018 m. birželio 28 d.; juose pasidalyta informacija aktualiais klausimais, susijusiais su Reglamento įgyvendinimu.

3.1. Pranešimai apie atsisakymą ir draudžiamus eksportuotojus

KKKG surengė techninį keitimąsi informacija apie priemones, kuriomis galima naudotis Dvejopo naudojimo prekių elektroninėje sistemoje (DUeS). Tai saugi šifruota sistema, kurią Komisija sukūrė, kad kompetentingos institucijos galėtų dalytis tam tikra informacija. Reglamento 23 straipsnio 5 dalyje reikalaujama, kad Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingos institucijos teiktų informaciją apie atvejus, kai prašymas suteikti eksporto leidimą buvo atmestas (atsisakymas suteikti leidimus).

Siekiant sistemą DUeS suderinti su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2134[5], ji papildyta naujomis pranešimų teikimo priemonėmis. Priemonės leidžia kompetentingoms institucijoms pateikti:

i) duomenis apie eksportuotojus, kuriems uždrausta naudotis Sąjungos bendruoju eksporto leidimu (20 straipsnio 1 dalis);
ii) duomenis apie techninę pagalbą, kuriai teikti nesuteiktas leidimas (15 straipsnio 1 dalies a punktas ir 19 straipsnio 1 dalies a punktas) ir
iii) duomenis apie tarpininkavimo paslaugas, kurioms nesuteiktas leidimas (15 straipsnio 1 dalies b punktas ir 19 straipsnio 1 dalies b punktas).

3.2. 15 ir 19 straipsniuose nustatytas reikalavimas gauti išankstinį leidimą teikti techninę pagalbą ir tarpininkavimo paslaugas

Kalbant apie Reglamento 15 ir 19 straipsniuose nustatytą reikalavimą gauti išankstinį leidimą teikti techninę pagalbą ir tarpininkavimo paslaugas, KKKG grupės narių paprašyta pateikti šiuo klausimu parengtas gaires, įskaitant susijusias su tam tikrų sąvokų, pavyzdžiui, „tarpininkas“ ir „techninės pagalbos teikėjas“, apibrėžtimis.

3.3. 8 ir 9 straipsniuose nustatytų draudimų, susijusių su prekybos mugėmis ir reklama, vykdymo užtikrinimas

KKKG surengė techninį keitimąsi informacija apie Reglamento 8 ir 9 straipsniuose nustatytus draudimus, susijusius su prekybos mugėmis ir reklama. Šie draudimai buvo

[4] OL L 123, 2016 5 12, p. 1.
[5] OL L 338, 2016 12 13, p. 1.

įtraukti 2016 m. iš dalies pakeitus Reglamentą. Jie įsigaliojo 2016 m. gruodžio 16 d. Keičiantis informacija visų pirma kalbėta apie galimas gaires atitinkamoms valdžios institucijoms ir vykdymo užtikrinimo būdus. Paminėti pranešimai, kad kai kuriose Europos tiekėjų interneto svetainėse buvo reklamuojamos atitinkamos prekės. Tai galėtų reikšti, kad Reglamente nustatyto draudimo taikymo sritis gali būti nepakankama.

3.4. Pasaulinis kovos su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis aljansas

KKKG pranešta apie pagrindinius pokyčius, susijusius su Pasauliniu kovos su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis aljansu[6]. Šis Europos Sąjungos skatinamas ir bendrai Argentinos ir Mongolijos remiamas Pasaulinis aljansas veiklą pradėjo 2017 m. rugsėjo 18 d., kai 57 nariai priėmė politinę deklaraciją dėl jo pamatinių principų, įskaitant įsipareigojimą imtis veiksmingų priemonių, kuriomis būtų ribojama prekyba prekėmis, naudojamomis kankinimui ir mirties bausmei vykdyti, pasitelkiant vidaus teisės aktus ir veiksmingą vykdymą.

Šia iniciatyva siekiama atkreipti dėmesį į ES reglamentą ir skatinti kitas šalis imtis panašių prekybos priemonių, siekiant sustabdyti arba apriboti pasaulinę prekybą prekėmis, kurios naudojamos mirties bausmei vykdyti ir kankinimui. Prie Pasaulinio aljanso prisijungė visos ES valstybės narės ir daugiau kaip trisdešimt kitų šalių.

6 http://www.torturefreetrade.org/